KONDRAT
I PARTNERZY

PODCAST

PRAWO ŻYWNOŚCIOWE

ŻYWNOŚĆ BEZGLUTENOWA

Kiedy zastosowanie oznaczania „produkt bezglutenowy" jest uzasadnione? Czy producent może samodzielnie stworzyć i zamieścić na etykiecie „symbol przekreślonego kłosa"? Jak rozpoznać, który produkt na rynku nie zawiera w swoim składzie glutenu?

Przepisy prawa żywnościowego bardzo wyraźnie określają warunki, jakie muszą zostać spełnione, by produkt mógł być oznaczony jako „produkt bezglutenowy". Kwestię tę reguluje rozporządzenie wykonawcze Komisji nr 828/2014, zgodnie z którym wskazane oznaczenie może być użyte w odniesieniu do produktów, które w postaci sprzedawanej konsumentowi końcowemu zawierają nie więcej niż 20 mg/kg glutenu.

Jednocześnie preambuła powołanego rozporządzenia wyraźnie wskazuje, że takie oznaczenie może być stosowane jedynie, w przypadku spełnienia warunków dotyczących rzetelnego informowania, określonych w ogólnych przepisach z zakresu znakowania żywności. Informacje na temat żywności nie powinny bowiem wprowadzać konsumenta w błąd, sugerując, że dany produkt posiada szczególne właściwości, gdy w rzeczywistości wszystkie podobne artykuły posiadają takie właściwości.

Oczywiście, nie ulega wątpliwości, że informacja „bezglutenowy" na żywności, która ze swej natury jest bezglutenowa (jak np. ryż, fasola czy cukier) może wprowadzać konsumenta w błąd i stwarzać ryzyko zakwestionowania produktu przez organ kontrolujący, jeżeli sugeruje, że inne tego typu produkty dostępne na rynku mogą zawierać w swoim składzie składnik będący źródłem glutenu.

Co ciekawe, nie zawsze żywność oznaczona informacją „bezglutenowy" musi należeć do kategorii produktów, w których możliwe jest potencjalne wystąpienie składników zawierających gluten. W przypadku, gdy oznakowanie takiego produktu jako całość nie sugeruje, że właściwość ta wyróżnia produkt spośród innych mu podobnych, takie oznakowanie nie jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami. Częstym rynkowym zabiegiem w tego typu przypadkach jest dodawanie słowa „naturalnie". Jeśli na etykiecie pojawia się informacja „produkt naturalnie bezglutenowy", to dla przeciętnego konsumenta będzie to jasny przekaz, że produkt nie zawiera glutenu, jak inne jemu podobne produkty i takie działanie wówczas nie powinno być kwalifikowane przez organ kontrolujący – jako wprowadzające w błąd.

Biorąc pod uwagę kwestię oznakowania produktu jako bezglutenowy wyróżnia się cztery możliwości. Producent w tym przypadku ma pełną swobodę wyboru – to on niego zależy na którą opcję się zdecyduje. Pierwszym rozwiązaniem jest nienadawanie żadnego oznakowania, konsument biorąc do ręki produkt i spoglądając na jego skład, może zorientować się, że nie występuje tam dany alergen. Drugim rozwiązaniem jest umieszczenie informacji słownej „produkt bezglutenowy". Trzecią możliwością jest zamieszczenie na etykiecie takiego produktu symbolu „przekreślonego kłosa", którego forma, czyli kolor, wzór jest wymyślona przez np. dział jakości, dział marketingowy producenta. Niemniej jednak, należy podkreślić, że stworzony symbol nie może naśladować innych, istniejących już na rynku znaków towarowych. W takim przypadku, należałoby tak zmienić np. jego kolor, kształt lub sposób przekreślenia, by odróżniał się od innych znaków towarowych dostępnych na rynku i tym samym nie wprowadzał konsumenta w błąd.

KONDRAT
I PARTNERZY

PODCAST

PRAWO ŻYWNOŚCIOWE

ŻYWNOŚĆ BEZGLUTENOWA

Czwartym rozwiązaniem jest zastosowanie symbolu „przekreślonego kłosa", który stanowi znak towarowy i został zakupiony jako licencja na używanie tego konkretnego znaku towarowego. Dodatkowo na etykiecie produktu bezglutenowego może również pojawić się komunikat: „odpowiednie dla osób nietolerujących glutenu" lub „odpowiednie dla osób cierpiących na celiakię".

Istotną informacją, wymagającą podkreślenia jest również to, że nie funkcjonuje żaden oficjalny, krajowy lub unijny system nadawania symbolu przekreślonego kłosa i w związku z tym uzyskanie przez producentów żywności certyfikatów, licencji czy też znaków towarowych, nadawanych przez organizację ma charakter dobrowolny. Oznacza to, że jeżeli producent danej żywności chce nadać swojemu produktowi spożywczemu „symbol bezglutenowy" jest to wyłącznie jego wybór i jego decyzja, nie jest on pod tym względem prawnie zobligowany do nadawania takiego oznaczenia.

Warto zaznaczyć, że każdy konsument ma prawo zgłosić zastrzeżenia do produktu, w przypadku którego podejrzewa, że posiada on lub składa się z substancji przekraczających normy dotyczące glutenu. W takiej sytuacji konsument powinien skontaktować się z lokalnym sanepidem i zgłosić swoje obawy. Stacja sanitarna będzie wówczas zobligowana do przeprowadzenia kontroli u danego producenta i sprawdzenia czy na etapie produkcji, transportu, czy magazynowania nie doszło do zanieczyszczenia tego produktu glutenem. Jeśli producent nie dopełni swoich obowiązków w tym zakresie naraża się zarówno na odpowiedzialność cywilną, jak i na odpowiedzialność karną.

Dlatego zaleca się, by wskazana deklaracja dotycząca nieobecności glutenu była potwierdzona poprzez dokonanie odpowiednich badań laboratoryjnych, które wykażą, iż zawartość tego alergenu nie przekracza 20 mg/kg glutenu. Takie badania są również wskazane w sytuacji, gdy na określonym etapie produkcji mogło dojść do krzyżowego zanieczyszczenia glutenem.

Jeżeli w Państwa praktyce rynkowej pojawiają się jakiekolwiek wątpliwości w zakresie znakowania środków spożywczych to zapraszamy do kontaktu z Kancelarią KONDRAT i Partnerzy za pośrednictwem adresu mailowego: prawozywnosciowe@kondrat.pl. Pomożemy wyjaśnić wszelkie nurtujące kwestie z zakresu prawa żywnościowego i doradzimy jak w najlepszy możliwy sposób zarządzić problematyczną sytuacją.

mgr inż. Kinga Krent
Specjalista ds. prawa żywnościowego

ODCINEK 1